

Az Aparhanti sztyepp (HUDD20024) Natura 2000 terület fenntartási terve

A terv készítésében részt vettek:

Farkas Sándor
botanikus

Vénic Alapítvány

Ács Lászlóné, Dombi Imre, Havasi Ildikó, Kováts László, Gáborik Ákos
Márkus András
DDNPI

Összeállította:

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

2014

DDNPI

Tartalom

I Az Aparhanti sztyepp (HUDD20024) Natura 2000 terület fenntartási terve.....	4
1. A terület azonosító adatai.....	4
1.1. Név.....	4
1.2. Azonosító kód.....	4
1.3. Kiterjedés.....	4
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	4
1.4.1. Közösségi jelentőségű élőhely.....	4
1.4.2. Közösségi jelentőségű fajok.....	4
1.5. Érintett települések.....	4
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	4
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	5
1.7.1. Elfogadott érvényes természetvédelmi kezelési terv az érintett védett természeti területre.....	5
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	5
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	6
1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek.....	6
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	6
1.7.6. Vízyűjtő gazdálkodási terv.....	6
2. Veszélyeztető tényezők.....	7
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	8
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	8
3.2. Kezelési javaslatok.....	9
3.2.1. Élőhelyek kezelése.....	11
KE-1.....	11
KE-2.....	14
KE-3.....	15
KE-4.....	17
KE-5.....	19
Vadgazdálkodás.....	20
Vízgazdálkodás.....	21
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	21

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	21
3.2.4. Kutatás, monitorozás	21
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében.....	21
3.3.1. Agrártámogatások	21
3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer	21
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer	23
3.3.2. Pályázati források	24
3.3.3. Egyéb.....	24
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	24
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	24
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	26
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	27
3. Mellékletek.....	28

I Az Aparhanti sztyepp (HUDD20024) Natura 2000 terület fenntartási terve

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Aparhanti sztyepp kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

1.2. Azonosító kód

HUDD20024

1.3. Kiterjedés

21,45 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Közösségi jelentőségű élőhely

Élőhelykód	Név	Reprezentativitás
*6250	Síksági pannon löszgyepek	B

*kiemelt jelentőségű élőhely

1.4.2. Közösségi jelentőségű fajok

A területen nincs közösségi jelentőségű jelölő állat és növényfaj.

1.5. Érintett települések

Tolna megye: Aparhant

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Országos jelentőségű védett természeti terület:

A tervezési területen nincs átfedő, illetve érintett országos jelentőségű védett természeti terület.

Ex lege védett területek:

A tervezési területen nincs átfedő, illetve érintett ex lege védett terület.

Helyi jelentőségű védett terület:

A tervezési területen nincs átfedő, illetve érintett helyi jelentőségű védett természeti terület.

Országos ökológiai hálózat:

A tervezéssel érintett terület nem része az Országos ökológiai hálózatnak

Nemzetközi jelentőségű területek:

A tervezési területen nincs átfedő, illetve érintett nemzetközi jelentőségű terület.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Elfogadott érvényes természetvédelmi kezelési terv az érintett védett természeti területre

Nem érintett országos jelentőségű védett természeti területtel, így természetvédelmi kezelési terv nem vonatkozik rá.

1.7.2. Településrendezési eszközök

2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről

4/2012. (II. 17.) módosított a 1/2005. (II.21.) számú rendelettel elfogadott Tolna Megye Területrendezési Terve

APARHANT község Önkormányzata Képviselőtestülete 10/2008. (VIII.02.) rendelete a helyi építési szabályzatról

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A terület az erdő tervek rendelet előkészítésének, és a körzeti erdő tervek készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 1. sz. melléklete alapján a Hőgyészi erdőtervezési körzetbe tartozik.

A tervezési területre az erdőtervek rendelet¹ alapján a Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága által kiadott, XXIV/1131/16/2010 VM határozattal jóváhagyott erdőtervek vonatkozik, mely 2010. Január 1-től 2019. 12. 31-ig érvényes.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

Diana Vadásztársaság: kódja 453810. Üzemtervek: 26.4/4159-6/2007. számú vadgazdálkodási üzemtervek, melyet a Tolna Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Vadgazdálkodási és Halászati Osztály hagyott jóvá, 2017. 02. 28-ig érvényes.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A területen nincs nyilvántartott halgazdálkodási tervvel érintett állóvíz, vagy vízfolyás.

1.7.6. Vízyűjtő gazdálkodási terv

A tervezési területre a Víz Keretirányelv Hazai Megvalósítása körében, a Vízyűjtő-gazdálkodási Terv, 1-4-3 Sió gazdálkodási alegység (1. – 11. Sió vízyűjtő) terve vonatkozik. Közreadja a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Közép-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, 2010., felülvizsgálat éve: 2015

¹ 11/2010. (II.4.) FVM rendelet

2. Veszélyeztető tényezők

A területen ható veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H: magas; M: közepes; L: kis jelentőségű	Érintett terület nagysága %	Jelölő fajra vagy élőhelyre gyakorolt hatás
A.02.03	gyepterület átalakítása szántóvá	M	5%	6250 Síksági pannon löszgyepek löszgyepek eltűnését okozza
A04.02	alullegetetés	H	70%	6250 Síksági pannon löszgyepek A terület kezeletlen volta elősegíti a cserjésedést.
B02. 01.02	erdőfelújítás idegenhonos fajokkal	H	20%	6250 Síksági pannon löszgyepek Akác és nyugati ostorfa terjedését okozza a gyepen.
E01	városi környezet, lakóterület	M	5%	6250 Síksági pannon löszgyepek A védett területen belül található egy lakóépület udvarral, ahonnan pontszerű szennyezés származhat, mely veszélyeztetheti a löszgyepet
H05	talajszennyezés és szilárd hulladék	H	20%	6250 Síksági pannon löszgyepek A védett területen belül, annak közepén található egy rekultiválandó szemételep, melybe a mai napig hordanak lakossági kommunális és építési hulladékot. A hulladék bejuthat a talajba, talajvízbe, a szél szállítja és károsíthatja a gyepet
K02. 01	Fajösszetétel változás, szukcesszió	H	70%	6250 Síksági pannon löszgyepek A löszgyep becserjésedését okozza, megszűnik a jelölő élőhely.

A területen belül és arra kívülről is ható veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H: magas; M: közepes; L: kis jelentőségű	Érintett terület nagysága %	Jelölő fajra vagy élőhelyre gyakorolt hatás
A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák	M	15%	6250 Síksági pannon löszgyepek A szántóterületek művelése során használt kemikália akár az időjárás, akár a rossz

	használata			technológia következtében elsodródhat és károsíthatja a löszgyepeket.
A08	trágyázás	M	15%	6250 Síksági pannon löszgyepek Talaj tápanyagtartalom dúsulást okoz a féltermészetes gyepekben és a szomszédos terület löszgyep vegetáció átalakulását okozza.
I01	Idegenhonos invazív fajok jelenléte	H	20%	6250 Síksági pannon löszgyepek A löszgyep degradálódását okozza, egyes őshonos fajok eltűnhetnek a területről.
M01	Abiotikus viszonyokban a klímaváltozás hatására bekövetkező változások	M	100	6250 Síksági pannon löszgyepek Az időjárási szélsőségek fokozódása miatt, ismétlődő aszályok és hirtelen csapadéktöbbletek jelentkeznek. A közösségi jelentőségű gyepekre ezek negatív hatással vannak, szárazodást, a termőréteg erózióját, a gyeptársulás összetételének változását okozva.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló Síksági pannon löszgyepek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Fő célkitűzések:

- Gyepterületek megőrzése, fenntartása, az ott található védett vagy ritka növény- és állatfajok (pécsvidéki aszat, kései pitypang, imádkozó sáska, tövisszúró gébics) életfeltételeinek biztosítása.
- Cserjésedési folyamatok visszaszorítása, illetve megelőzése tisztítókaszálásokkal.
- A mezőgazdálkodásból adódó kedvezőtlen hatások kiküszöbölése a szántókkal határos szegélyeken puffer cserjések fenntartásával.
- Az inváziós fás-és lágyszárú növényfajok (pl. fehér akác, bálványfa) visszaszorítása.

További célok és célkitűzések:

- Legeltetési állattartás, mint hasznosítási és kezelési tevékenység támogatása, feltételeinek megteremtése.
- A területet érintő részletes felmérések elkészítése, kiemelt figyelemmel a terület jelölő és egyéb közösségi jelentőségű fajaira és élőhelyeire.

3.2. Kezelési javaslatok

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A tervezési terület kezelési javaslatai a jelölő élőhely „igényei” mellett, a jelenleg folytatott gyept-, erdő-, és vad gazdálkodás kiemelt figyelembevételével lettek összeállítva. A gyepek esetében célunk a gyepeként való megőrzés. Az erdők esetében a javasolt kezelések hosszú távon az idegenhonos erdőállományok átalakítását tűzik ki célul őshonos, a termőhelynek megfelelő erdőállományokra. Ezt a folyamatot lehetne elősegíteni a gazdaságilag is jobban ösztönző támogatási rendszerekkel.

A kezelési javaslatok gazdálkodáshoz nem köthető, és gazdálkodáshoz köthető részekre lettek osztva.

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési előírások

Területrendezés, építésügy

Követni kell a megyei és települési területrendezési eszközök és építési szabályzatok előírásait. A tervezési területen új, állandó épület csak a természetvédelmi célokkal összeegyeztethető célból létesíthető, kizárólag olyan helyszínen, ahol az a jelölő élőhelyet és egyéb védett természeti értéket nem veszélyeztet. Nyári szállás, karám csak a nemzeti park igazgatóság és a területileg illetékes természetvédelmi hatóság előzetes engedélyével létesíthető. Meg kell tervezni a hulladéklerakó rekultivációját, mert jelen állapotában környezetszennyező. A területen található szemetet, építési és kerti hulladékot el kell szállítani.

Közlekedés

A közlekedésre (gyalogos, kerékpáros, lovas és gépjárműves) kizárólag a meglévő földutak használhatók. Műút létesítése a területen javasolt. Az utakról gépjárművel letérni és gyepekben ezáltal kárt okozni tilos. Új utak, kikerülő csapások kialakítása tilos.

Turizmus

Nem jellemző a területen. **Bányászat**

Általában a föld kitermelés tilos, ilyen tevékenységet csak az illetékes bányakapitányság engedélyével szabad végezni. Ez a védett területen nem javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

A tervezési területre javasolt intézkedések a fenntartási tervben **Kezelési Egységeket (KE)** alkotnak. A kezelési egység a Natura 2000 területen belül azon élőhelyfoltok, amelyek egységes kezelése indokolt, illetve amelyeknél a célok eléréséhez a földhasználati előírások nem különülnek el.

A lehatárolás és a javaslatok megfogalmazása elsősorban a terület legfőbb közösségi értékét, a pannon löszgyepeket, és hozzájuk kötődő védett növény és állatfajok ökológiai igényeit veszi figyelembe, törekedve a tájhasználatra jellemző, egyszerűen kivitelezhető megoldásokra.

A kezelési javaslatok az élőhelyek ökológiai igényeihez igazodnak, figyelembe véve a mezőgazdasági (gyep, szántó), az erdő-, a vad- és a vízgazdálkodási földhasználatok kötelező előírásait, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozatható szabályozását is.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A kezelési javaslatok a hatályos 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben² foglaltakon alapulnak, de az érvényes agrár-környezetgazdálkodási célprogramok előírásait is figyelembe veszi.

Fentiek alapján öt kezelési egysége lett kialakítva, melyekre előírás-javaslat készült (lásd: *térkép melléklet*). A kezelési egység utal az érintett terület élőhely típusára³, tartalmazza a kezelési javaslatokat, azok indoklását, továbbá a terület fejlesztési és rekonstrukciós javaslatait.

² 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

³ Böllöni et. al. (2010): Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer (Á-NÉR)

A tervezési terület kezelési egységei

Kód	Kezelési egység	Élőhely Natura 2000 kód
KE1	Sztyepprétek	6250
KE2	Cserjések	
KE3	Idegenhonos erdők	
KE4	Lakóépület és mezofil gyep	
KE5	Szeméttelep	

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek és védett fajok megmaradjanak, emellett a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a jövőben kívánatos gazdálkodásra. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához.

Kezelési egységek

KE-1

a) Kezelési egység kódja: KE-1

b) Kezelési egység meghatározása: sztyepprétek

A terület túlnyomó részét ez az élőhelytípus jellemzi, így a KE-1 kezelési egység kiterjedése a legnagyobb (60%).

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- H5a - *Löszgyepek, kötött talajú sztyepprétek* – főként töviskesekkel, elsősorban alacsonyabb növésű kőkényesekkel mozaikolva fordul elő.
- P2b – *Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések* – sokféle meghatározó élőhely
- OC - *Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek* – a leromlottabb nyíltabb foltok ide sorolhatók

Natura 2000-es jelölő élőhely:

- 6250 Síksági pannon löszgyepek

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési javaslatoknál prioritást élveztek a gyepgazdálkodás extenzív formái. A megfelelő gazdálkodási formák segítségével cél az özön gyomfajok visszaszorítása, és így a természetközeli gyep állapot visszaállítása, a spontán cserjésedés visszafordítása, a gazdálkodásba fogható gyepterület növelése.

A löszgyep fennmaradása érdekében a legkedvezőbb beavatkozás a cserjék fokozatos több évre (5-10 évre) elhúzott (első ütemben kb 30-50%-os) visszaszorítása. Az egyszerre nagyobb mértékű beavatkozás nem javasolt, mert könnyen egy még erősebb cserjésedést okozhat. A hatékonyság növelése érdekében a cserjék tuskóinak vegyszeres kezelése is elfogadható a sarjadás csökkentése érdekében. Ilyen beavatkozás során feltétlenül mérlegelni kell a helyes technológia kiválasztását, a várható előnyöket és az esetleges kockázatokat. A cserjék teljes eltüntetése nem szükséges, főként a szoliter jellegűek megtartása kívánatos is. A cserjék közül elsősorban a galagonya, kökény, fagyal, gyepűrózsa egyedeit kell eltávolítani.

A sűrűn, legalább 80%-ban becserjésedett részek esetében – de csakis itt! – elképzelhető a szárazúzózás, de olyan komplex módszerrel, melynek keretében a zúzalék kíméletesen lekerül a területről. Ugyanitt hatékony lehet kisebb foltok célirányos felégetése is, de mindkét esetben nagyon fontos a terület későbbi rendszeres monitorozása.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A hatályos jogszabályok értelmében a tervezési terület valamennyi gyep hasznosítású területeire a 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben meghatározott földhasználati szabályok vonatkoznak.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Javaslat	Megjegyzés
GY01	Felülvetés nem megengedett.	
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.	
GY13	Kiszántás nem megengedett.	
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.	
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.	
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet.	
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.	

Kód	Javaslat	Megjegyzés
GY28	A gyepék cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.	A gyepfajok megmaradása érdekében a cserjeszint besűrűsödését kell megakadályozni.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.	csak gyenge eréllyel, egyszerre max 20 % távolítható el, egyenletes eloszlásban
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.	
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.	
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani.	
GY44	A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.	az alul és a túllegeltetés elkerülése miatt
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.	a cserjék eltávolítása után
GY69	Legeltethető állatfaj: kecske	kezdetben a szúrós cserjék ellen jól használható
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).	
GY92	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása.	csak ott, ahol inváziós faj visszaszorítására nincs más lehetőség
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.	
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	

f) élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

A foltszerűen előforduló inváziós növényeket el kell távolítani. A cserjék visszaszorítása elsőrendű feladat. A cserjeirtást alapvetően kis eréllyel több évre elhúzva kell végezni. A cserjék visszaszorítása feltétele a legeltetésnek.

g) Kezelési javaslatok indoklása

A gyeppek a legeltetés felhagyása óta nincsenek gazdasági hasznosításban. A gyepen végzett cserjeirtás és inváziós fajok visszaszorítása a jelölő élőhely jobb állapotba hozását célozzák. A legeltetés segíthet a gyep regenerációjában. A kezdeti időszakban a kecske lehet a legjobb erre, majd később a juh, szamár, esetleg ló is. A visszahagyandó nagy méretű őshonos fák és cserjék mozaikosabbá teszik az élőhelyet, de ezen felül a legeltetés során is kihasználhatók. Az inváziós növényfajok visszaszorítása növeli a gyep természetességét, és emellett a legeltetéssel hasznosítható terület nagyságát is. A depóniák kialakítása (trágya, széna, szalma) kedvezőtlen a természetes gyepekre. Igény esetén ezeket külső részeken, vagy természetességét tekintve degradáltabb területrészen kell megoldani.

KE-2

a) Kezelési egység kódja: KE-2

b) Kezelési egység meghatározása: Cserjések, fasorok

Ide soroltuk a nagyobb kiterjedésű bokrosokat (a terület középső részei) és a terület szélén található fasorokat is melyek alól záródásuk miatt a gyepvegetáció már jórészt eltűnt.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- P2b - *Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések* – sokféle meghatározó élőhely;
- S6 - *Nem őshonos fafajok spontán állományai* – sokféle
- S7 - *Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok* – a műút menti telepített hegyi juharos
- RA - *Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok* – a műút menti szürke nyáras sáv részben ide sorolható;

Natura 2000-es jelölő élőhely: -

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Gazdasági hasznosításuk nincs, és a jövőben sem kell a hasznosításukat/cseréjüket erőltetni. Mindezzel együtt természetvédelmi értékük jelentős, számos védett énekesmadár élőhelyei (pl. tövisszűrő gébics, cigány csuk, mezei poszáta, feketeterigó, barátposzáta).

A cserjék továbbterjedését a gyeppek felé akadályozni kell.

A fasorokat fenn kell tartani, idővel pótlásukat őshonos, a termőhelynek megfelelőfajjal kell elvégezni.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

Gyep művelési ágú területrészek, de megítélésünk szerint az idős cserjés foltok fenntartása kívánatos. Ezen kezelési egységben, mivel gazdaságilag nem hasznosított gyeppek, nem kell a

269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben meghatározott földhasználati szabályokat kötelezően előírni.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Javaslat	Megjegyzés
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.	A gyepek cserjésedését akadályozni kell, a kezelési egységbe tartozó bokrosok kiterjedése ne növekedjen

f) élőhelyfejlesztési és rekonstrukciós javaslatok

A kezelési egységre vonatkozóan fejlesztési javaslatot nem határozunk meg.

g) Kezelési javaslatok indoklása

Fontos védett fajok élőhelyei (pl. töviszúró gébics, cigány csuk, mezei poszáta, feketerigó, barátposzáta). Átalakításuk nagy anyagi és munkaerő ráfordítást igényelne, a végeredmény pedig vélhetően rosszabb lenne, mint a jelenlegi állapot. A bokrosok és fasorok mozaikosabbá teszik az élőhelyet, ezáltal nő a biodiverzitás. Mindemellert a bokrosok további terjeszkedését akadályozni kell a megfelelő időben végzett cserjeirtásokkal, és az inváziós fásszárúak eltávolításával.

KE-3

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: idegenhonos erdők

Jórészt a határterületeken található fásszárú állományok. Legnagyobb foltja a tervezési terület északi szélén helyezkedik el.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

S1 – Ültetett akácok – jellemző a területen;

S6 – Nem őshonos fafajok spontán állományai – többfelé, néhol meghatározó;

Natura 2000-es jelölő élőhely: -

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Üzemtervezett erdőt nem találunk ebben a kezelési egységben. Az érintett foltok spontán erdősülések. Bár nem őshonosak, tájképileg meghatározók, így a ligetek, erdőfoltok

fenntartása javasolható. Cél idővel az őshonos fafajok telepítése, a spontán megjelenő egyedek segítése.

Általános javaslatok:

- Hosszú távon a termőhelynek megfelelő őshonos fafajú felújítás támogatandó
- Fahasználatokat a vegetációs időn kívül célszerű elvégezni
- A megjelenő bálványfát azonnal irtani kell.
- Meg kell akadályozni az akác kijutását a gyepekre a folyamatos sarj leverésekkel
- Nagyon fontos, hogy a szomszédos jelölő löszszippek ne károsodjanak a fahasználatok során

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A fakitermelés nem üzemtervezett faállományban fásításból fakitermelésnek minősül, ezért figyelembe kell venni az alábbi jogszabályokat:

- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. Törvény
- A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelete az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok:

Kód	Javaslat	Megjegyzés
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.	
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	nagyon fontos, hogy a szomszédos jelölő gyepek ne károsodjanak
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.	
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal.	
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.	
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.	

E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágyszárú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárazítás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.	
E81	Faanyag közelítése csak fagyott vagy száraz talajon.	
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágyszárú és fás szárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárazítás) történő megakadályozása.	
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.	

f) élőhelyfejlesztési és rekonstrukciós javaslatok

Hosszú távon ezen erdőállományok átalakítása a cél őshonos erdőállományokká, melyekben a meghatározók a termőhelyre jellemző fafajok (mezei juhar, magas kőris, virágos kőris, csertölgy, molyhos tölgy, mezei szil. Minden termőhelyre meg lehet találni azokat az őshonos fafajokat, melyekkel az erdőfelújítás elvégezhető. Mivel alapvetően gyenge termőhelyi képességű területek, az erdősztyeppé alakítás/fenntartás az egykori tájképet hozná vissza. Ez esetben nem zárt erdők kialakítása a cél, csak maximum 0,1-0,2 ha kiterjedésű facsoportoké, mely az alapvető gyep funkciót nem veszélyezteti.

g) Kezelési javaslatok indoklása

Az őshonos erdőállománnyá alakítás növeli a védett terület természetességét, több és értékesebb fajnak biztosítanak lehetőséget, élőhelyet.

KE-4

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: lakó épület és környezete

A terület derékrészén a déli határhoz közel találjuk.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- OC - *Jellegtelen száraz-félszáraz gyep* – a leromlottabb nyíltabb foltok

– U4 - *Telephelyek, roncsterületek, hulladéklerakók* – a lakóépület szűkebb környéke

Natura 2000-es jelölő élőhely: -

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Összesen kb. 0,2 ha kiterjedésben van jelen. Az épületet lakják, a ház előtti gyepet kaszálják. A gyep túlnyomó részben másodlagos, felülvetett, kaszált. A tulajdoni és kezelői viszonyok miatt célszerű együtt kezelni a gyepet és az épületet

Gondoskodni kell a hulladék összegyűjtéséről és elszállításáról. Szennyezés nem juthat ki a gyepterületre.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

A lenti előírások az udvaron kívüli gyepterületre vonatkoznak, a lakóépületre és udvarára nem tesszük őket.

Kötelezően betartandó előírások:

A hatályos jogszabályok értelmében a tervezési terület valamennyi gyep hasznosítású területeire a 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben meghatározott földhasználati szabályok vonatkoznak az alábbiak szerint. Ezek kötelezően betartandók.

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok:

Kód	Javaslat	Megjegyzés
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.	
GY13	Kiszántás nem megengedett.	
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.	
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY28	A gyep cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórta jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.	A gyepfajok megmaradása érdekében a cserjeszint besűrűsödését kell megakadályozni.
GY44	A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.	az alul és a túllegeltetés elkerülése miatt
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.	
GY69	A Legeltethető állatfaj: kecske	
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).	
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	

f) élőhelyfejlesztési és rekonstrukciós javaslatok

-

g) Kezelési javaslatok indoklása

A gyepek másodlagos jellegű, kicsi kiterjedésű (0,16 ha), közvetlenül a lakóépület mellett található (de nem azonos hrsz-on), nem jelölő élőhely, védett fajok nem fordulnak elő benne, így a jelenlegi kaszálásos hasznosítása megfelelő. Művelési ág váltást, beszántást, erdősítést nem javasolunk. Meg akarjuk hagyni a lehetőséget az esetleges legeltetési hasznosításra is.

KE-5

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: szeméttelen

A terület közepén található.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- U4 - *Telephelyek, roncsterületek, hulladéklerakók* – a szeméttelen nagy része ide sorolható
- OB - a völgytalpakon kisebb foltokban előfordulhat, nem jellemző
- OC - *Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek* – a leromlottabb nyíltabb foltok ide sorolhatók
- OD - *Lágyszárú évelő özőnfajok állományai* – szórványosan
- OF - *Magaskórós ruderalis gyomnövényzet* – többféle
- OG - *Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet* – földutakon néhol
- S6 - *Nem őshonos fajok spontán állományai*

Natura 2000-es jelölő élőhely: -

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az érintett terület összesen 1ha kiterjedésben van jelen. A település rendezési terve nem nyilatkozik a szeméttelenről, a mellékelt térképen rekultiválandó területként van megnevezve.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok:

Kód	Javaslat	Megjegyzés
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.	

f) élőhelyfejlesztési és rekonstrukciós javaslatok

Amennyiben nincs üzemelési engedélye a szeméttelpnek, gondoskodni kell a hulladék mielőbbi összegyűjtéséről és elszállításáról, a kártalanításról és tereprendezésről. Sajnos veszélyes hulladék (elektronikai szemét, gumi stb) is található itt, melyekről külön kell gondoskodni. Szennyezés nem juthat ki a gyepterületre! Amennyiben van működési engedélye akkor gondoskodni kell a körbekerítésről, az őrzésről, a szemét deponálásról úgy, hogy az ne szennyezhesse a gyepterületet, és számos műszaki megoldásról, amit a vonatkozó jogszabályok előírnak (20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet A hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről)

g) Kezelési javaslatok indoklása

A szeméttelp jelen rendszerű működése a Natura 2000 terület szívében nem egyeztethető össze a természet és környezetvédelemmel. A terület rekultivációja előtt és utána is gondoskodni kell az inváziós és gyomnövényzet folyamatos visszaszorításáról a szomszédos értékes gyepterületek védelme érdekében.

Vadgazdálkodás

A terület apróvadas jellegű, nagyvadként az őz jellemző. A természetes erdőfelújítások alkalmazása érdekében megfontolandó az őz állomány létszámának csökkentése. Új szóró, etető, sózó kialakítása nem javasolt a természetes élőhelyek közelében, a határterületeken, főleg az idegenhonos erdőkben elképzelhető. Ez esetben ügyelni kell a gyomosodás elkerülésére, kontrollálására. Nem javasoljuk a területen a zárttéri vadtartást, mert az a terület vegetációját teljesen átalakítaná.

A tervezési terület vadgazdálkodási előírásai:

Kód	Vadgazdálkodási előírások
V01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

Vízgazdálkodás

A területen nincs álló vagy folyóvíz, csatorna, belvízelvezető árok, így vízgazdálkodási célú kezelési előírást nem javasolt.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A javasolt kezelési intézkedések, és a KE1, KE3, KE5 kezelési egységeknél javasolt élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok betartása, alkalmazása révén a tervezési terület élőhely rekonstrukciója is biztosított. Kiemelten fontos a jelölő élőhelyen a cserjésedés visszaszorítása és a szeméttelép rekultivációja.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A kezelési egységekben javasolt területhasználat biztosíthatja az előforduló védett növény és állatfajok védelmét. Külön fajvédelmi intézkedések nem szükségesek.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

Közösségi szintű monitorozás

6250* Síksági pannon löszgyepek

- az esetleges legeltetés hatása – az újonnan beinduló legeltetés megváltoztatja a gyepek jelen állapotát, a gyepszerkezetet a cserjék elterjedését és vitalitását. Ennek legalább öt éven keresztül nyomon követése szükséges, a tapasztalatok más területeken is alkalmazhatók
- a cserjeirtások hatásának vizsgálata – évi rendszerességgel legalább öt éven keresztül a gyepevegetáció összetételének nyomonkövetése, a cserjék sarjadási mértékének vizsgálata.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület országos és helyi jelentőségű védett természeti területtel nem fed át, így alapvetően a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet alkalmazandó. A terület több mint 70%-a magántulajdonban van. Ezek gyepterületek, melyek hasznosítása kívánatos.

Az önkormányzat tulajdona csak 0,23 ha, és kivett út.

Az NFA kezelésében 5,9 ha van.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Alapvetően az egységes területalapú támogatások (22/2010. (III.16.) FVM rendelet) és azon felül a mező- és erdőgazdálkodás során, a kötelező előírások miatt igénybe vehető

kompenzációs jellegű kifizetések, illetve a környezet- és természetvédelmi célú, önkéntesen vállalt mező- és erdőgazdálkodási támogatások érhetők el.

1. Kötelező földhasználati előírások ellenértékeként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések (csak igénylés esetén jár, de ettől függetlenül minden gyepterületen kötelezően betartandó!)

– A 269/2007. (X. 18.) Korm. sz. rendelet alapján földhasználati előírások vannak hatályban a Natura 2000 területek gyepeire vonatkozóan, a 128/2007. (X.31.) FVM rendelet alapján, ezért a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz területalapú, kompenzációs támogatás vehető igénybe.

– A Natura 2000 területeken az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezése céljából a 41/2012 (IV. 27.) VM rendelet alapján a magánkézben levő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, mely az erdő természetességétől a faállomány korától és összetételétől függ.

2. Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások.

Az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok (AKG) közül az ország egész területén igénybe vehető horizontális szántóföldi, gyeptermelési és ültetvény célprogramok a 61/2009. (V.14.) FVM rendelet jelenleg hatályos (a 2009-2014 közötti időszakban) rendelkezései alapján érhetők el. Az AKG tehát középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit az agrártámogatásokért felelős miniszter által kiadott miniszteri rendelet szabályozza.

Az erdőterületekre vonatkozóan erdő-környezetvédelmi célprogramok kifizetései vehetők igénybe a 124/2009. (IX.24.) FVM rendelet alapján.

3. Nem termelő mezőgazdasági beruházások önkéntesen igénybe vehető támogatások.

A 33/2008. (III.27.) FVM rendelet alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjólét értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (pl. madárodúk telepítése).

A Natura 2000 területektől függetlenül, a fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára elérhető az egységes területalapú támogatás (SAPS), melynek mértékéről évente az agrártámogatásokért felelős miniszter dönt, miniszteri rendeletben. Jelenleg a 23/2013. (IV.9.) VM rendelet hatályos. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008.(IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot feltételrendszerét tartalmazza.

A tervezési területet két MEPAR blokk érinti, melyek területe 23 hektár, ebből 21 ha támogatható, gyakorlatilag a teljes terület. A tulajdonviszonyait tekintve körülbelül 70%-án

magántulajdonban lévő területen ismereteink szerint nem vesznek fel Natura 2000 jogcímen terület alapú támogatást.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Gyepgazdálkodás

Gyepknél a területalapú támogatáson kívül az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok támogatása esetén javasolt az extenzív gyepgazdálkodás vagy az ökológiai gyepgazdálkodás célprogramokat igénybe venni.

A jelenlegi támogatási rendszerben a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X18.) Kormányrendeletben foglalt, a legeltetés esetére kötelezően előíró tisztító kaszálás, és a kaszálás esetére előíró, legalább évi kétszeri kaszálás esetében egyértelműen ellentétesek a természetvédelmi érdekekkel. Mindkettő fajszegény, bár agrotechnikai szempontból ápoltnak tűnő kaszálók kialakulását eredményezi, ami ellentétes a Natura 2000 célkitűzésekkel. A kaszátlanul maradó terület kijelölésénél általában a parcella szélét javasolják, az ellenőrizhetőség és a tényleges hatásosság azonban ezt nem indokolja, legalább ilyen létjogosultsága van a parcella közepi lábön hagyott növényzetnek is.

A javasolt változtatás mind az extenzív, mind az ökológiai legeltetés esetén, a magas természetességű gyepknél, a kaszálás kötelező voltának eltörlése, az extenzív és ökológiai kaszáláskor az évi kétszeri kaszálás tiltása, kivéve, ha egyeztetés történik a terület természetvédelmi kezelőjével, az illetékes nemzeti park igazgatósággal.

A jelenlegi támogatási rendszer nem teszi érdekeltté a gazdálkodókat a nem hasznosított mezőgazdasági területek megőrzésében, hanem kifejezetten azok eltüntetésére ösztönöz. Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók eltüntetik a szegélyvegetációt, bokorfüzeseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban sosem folytattak gyepgazdálkodást.

Fontos lenne a nem művelt területek agrártámogatására és nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

Erdőgazdálkodás

Az erdőterületek jelenlegi támogatásával két lényeges probléma merül fel: az állami tulajdonú gazdálkodók támogatásokból való kizárása és az elérhető programok túlságosan általános jellege.

A jövőben javasolt az állami tulajdonú gazdálkodókra is kiterjeszteni a kompenzációs támogatás igénybevételének lehetőségét. Ezzel az állami gazdálkodók is ösztönözhetőek lennének a földhasználati szabályok pontosabb betartására. Emellett fontos lenne kompenzáció mértékét az erdőtervben előírt természetvédelmi célú korlátozások függvényében megállapítani.

A jelenleg erdő-környezetvédelmi program célprogramjait a Natura 2000 területre specifikus programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírások képeznek, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. Az erdőtervben rögzített előírásokért nem járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás.

3.3.2. Pályázati források

A tervezési területen pályázati forrásból (KEHOP, LIFE/LIFE+) indítására vagy abban való részvételre van leginkább lehetőség.

A területen jelenleg nincs tervezett vagy végrehajtás alatt álló természetvédelmi célú pályázat.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A projekttervben elfogadottak szerint a következő kommunikációs eszközök elvégzése volt várható:

- **jegyzőkönyvezett terepbejárás** (önkormányzati hirdetmény illetve közvetlen megkeresés alapján az érintettek és érdeklődők az ügyfél vezetése mellett megtekintik a területet és megismerik az alapvető értékeket, célokat, emellett egyeztetésre is lehetőség nyílik)

megvalósulása: a terv egyeztetési változatának bemutatásakor eleve csekély érdeklődés mutatkozott, a jelen lévők nem tartottak igényt a szóbeli tájékoztató után tervezett terepi bejárás megtartására

- **falufórum** (részletes beszámoló a lakosság, az érintett gazdálkodók, és más érintettek számára a fenntartási terv készítésének addigi eredményeiről, véleménynyilvánítás biztosítása)

megvalósulása: A 2014. augusztus 27-én megtartott fórumon bemutatásra került a terv, a felmerülő kérdéseket pedig megvitatták a jelen lévők. Az eseményről jelenléti ív és jegyzőkönyv készült.

- **önkormányzati közzététel**, (a fenntartási terv eredményeinek elérhetősége, a mind szélesebb körű ismertség, nyilvánosság és véleménynyilvánítás biztosítása);

megvalósulása: Az önkormányzatoknak a falufórummal kapcsolatban küldött megkeresés alapján önkormányzati hirdetmény került elhelyezésre a hivatalban a megfelelő tartalommal

- **érintettek tájékoztatása** levélben vagy e-mailban történő megkeresése.

megvalósulása: A következő fejezetben felsorolt 17 címzett számára a tájékoztató és egyeztető fórumra szóló meghívó kiküldésre került

- **weboldal fenntartása** aktuális információkkal és az elkészült anyagokkal

megvalósulása:a terv készítése során folyamatosan kerültek fel az elkészülő anyagok a <http://ddnp.nemzetipark.gov.hu/natura-2000-fenntartasi-tervek> webcímre a megfelelő alfejezet alá, legkésőbb az egyeztetésre szóló meghívások kiküldéséig, hogy az érdeklődők onnan előzetesen letölthessék és így a fórumra tájékozottan érkezhessenek.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

címzett	érintettség	cím
Közép-Dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szerv	8000 Székesfehérvár, Hoszúsétatér 1.
Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szerv	8000 Székesfehérvár, Balatoni u. 6.
Pécsi Bányakapitányság	Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szerv	7623 Pécs, József A. u. 5.
Tolna megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság	Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szerv	7100 Szekszárd, Keselyűsi út. 17.
Baranya megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság	Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szerv	7633 Pécs, Lázár Vilmos u. 12.
Aparhant önkormányzata	Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi	7186 Aparhant, Kossuth u. 34.

	államigazgatási szerv	
8 magántulajdonos	tulajdonos	
Diana Vadásztársaság	egyéb területhasználó	7186 Aparhant, Rózsadomb u 5.
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Szekszárdi Helyi Csoport	érintett helyi civil szervezet	7100 Szekszárd, Béla tér 6.
Tolna Megyei Természetvédelmi Alapítvány	érintett helyi civil szervezet	7100 Szekszárd, Szent István tér 10.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Kommunikációs címzett	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett?	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan?
Közép-Dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	Megkeresés levélben, meghívó fórumra	Igen, levélben	Egyetért		
Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Megkeresés levélben, meghívó fórumra	Igen, levélben	Egyetért		
Pécsi Bánykapitányság	Megkeresés levélben, meghívó fórumra	Igen, levélben	Nincs észrevétele, egyetért		
Tolna megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság	Megkeresés levélben, meghívó fórumra	Igen, levélben	Egyetért		
Baranya megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság	Megkeresés levélben, meghívó fórumra	Nem			

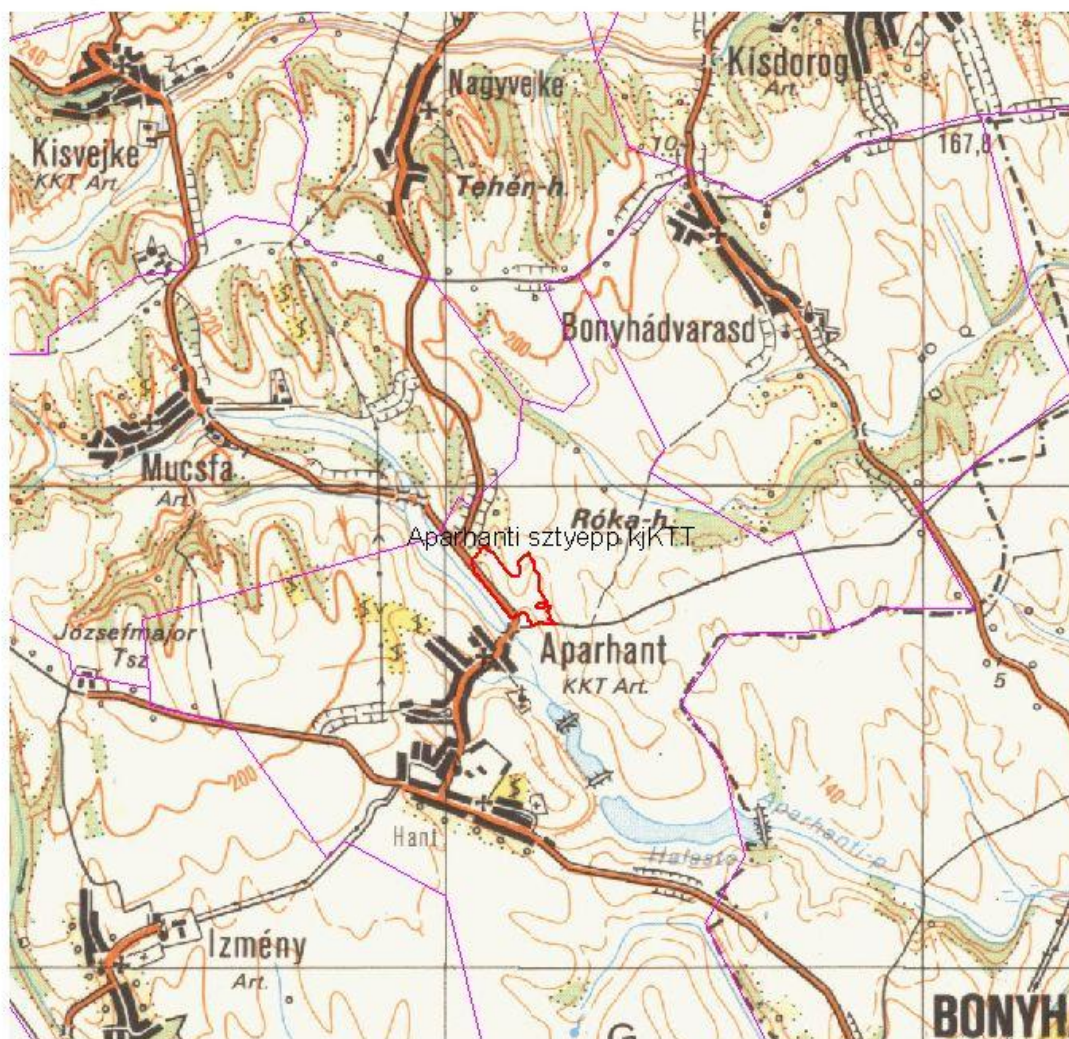
3. Mellékletek

Térképek

1. *Térkép*: A tervezési terület átnézeti térképe
2. *Térlép*: A tervezési terület kezelési egységei
3. *Térkép*: A tervezési terület élőhelytérképe

1. térkép

A HUDD20024 Aparhanti sztyepp kjtT
átekintő térképe
M 1:50 000

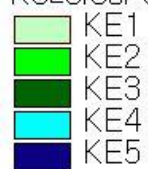
Alaptérkép: EOV topográfiai térkép 1:100 000

HUDD20024 Aparhanti sztyepp kjTT
kezelési egységeinek térképe
M 1:10 000

Közigazgatási határok

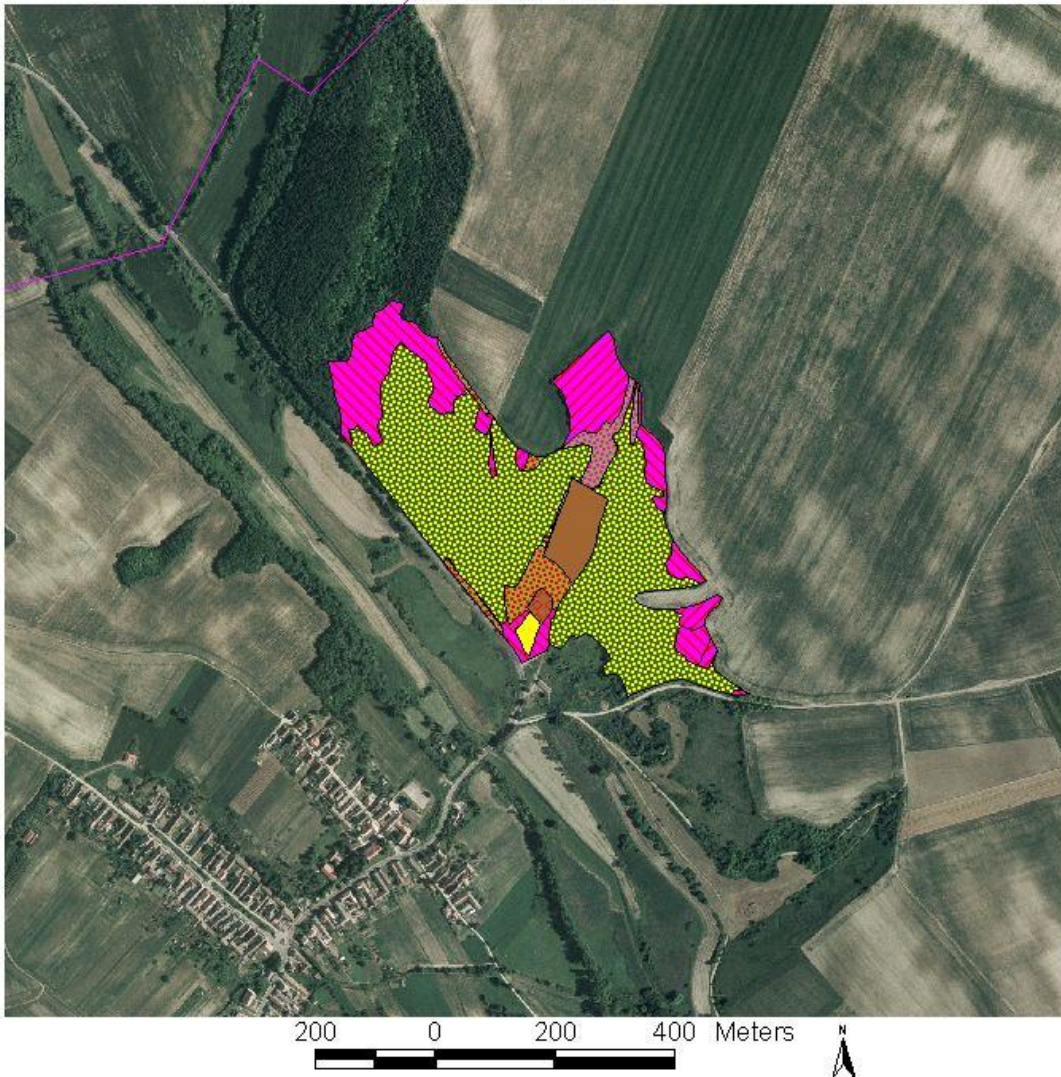
Kezelési egységek

Alaptérkép: Magyarország légifilmérése 2005

Térkép készítés: 2013-14

3. térkép
 HUDD20024 Aparhanti sztyepp kjTT
 élőhelytérképe
 M 1:10 000

Élőhelytípusok

- E1xOC - Gyomosodó mezofil kaszálórétek
 - H5axOCxP2b - Tövisekessel cserjésedő löszshtyeppek (6250⁺)
 - P2bxS6 - Idegenhonos fajokkal elegyes tövisekek
 - P2bxS6xRA - Idegenhonos és honos fásszárúakkal elegyes tövisekek
 - S1xS7 - Felnőtt spontán akácok
 - S1xS7xS6 - Fiatal spontán akácok
 - U4 - Roncsterületek ruderális kórások
 - U4xOB - Épület és udvar
- Közigazgatási határok

Alaptérkép: Magyarország légifilmérése 2005

Térkép készítés: 2013-14